

Vállalati felelősségvállalás 2. rész

Hol tart a gyógyszeripar a CSR-ben?

A vállalati felelősség és a fenntartható fejlődés - különösen az elmúlt 10 évben komoly publicitást kapott - nem csak a szakirodalomban, hanem a szélesebb nyilvánosságot elérő médiumokban is. Különösen az üzleti szektor számára dolgoztak ki általános ajánlásokat, fenntartható üzleti modelleket és mérési módszereket.

A szélesebb közönséget szinte azonnal utolérő digitális kultúrának is köszönhetően egyre kikerülhetlenebbé válik a CSR (vállalati felelősségvállalás) valamennyi iparág számára, ez a nyilvánosság számára az átláthatóságot is jelképezi. Ezt a tendenciát egyetlen iparág, így a gyógyszeripar szereplői sem hagyhatják figyelmen kívül.

Az egyes iparágak érintettsége azonban más-más mértékű, és szektoronként eltérések mutatkoznak a megoldások kidolgozásában is. Vajon miben más a gyógyszeripar CSR-je, mint más iparágé? Milyen nemzetközi és hazai kihívásokkal, illetve trendekkel szükséges szembenéznie a magyarországi gyógyszeripar szereplőinek? Írásunk csak ízelítőt kíván adni ennek kapcsán.

A gyógyszer nem egyszerű árucikk

A gyógyszer több mint egy egyszerű árucikk, hisz éleket ment. Az alkotmány és az ENSZ nyilatkozata szerint az egészség egyetemes emberi jog, jog az élethez. Mindenkinek joga van a megfelelő életszínvonalat biztosítani mind saját magának, mind családtagjának. Beleértve az élelmiszert, a ruházatot, a lakhatást és az egészségügyi ellátást.

Ahogy a Gates Alapítvány fogalmaz: minden élet egyenlő. Az egészség a jólét egyik fokmérője is, hiszen a szegénység és az egészség mértéke kárkötő jár. Gondoljunk arra, hogy a legfertőzőbb betegségek a legszegényebb országokat, a legszegényebb közösségeket, a legszegényebb családokat érintik. S a legszegényebbek, a leginkább veszélyeztetettek között találhatóak a nők, a lányok, az anyák és a gyermekek.

Ezeknek a csoportoknak szintén joga van – hasonlóan az oktatáshoz – a minőségi egészségügyi ellátáshoz. E folyamatban pedig erkölcsi követelmény az egyetemes gyógyszerre való hozzáférés biztosítása (pl. HIV/AIDS, malária), illetve a betegségek megelőzése, a prevenció is, mely az egyén saját felelősségét is feltételezi. Az egészségtudatosság (pl. higiénia) generációról generációra tanítható, tanulható. Egyebek között csökkentheti a gyermekhalandóságot, javíthatja az anyák egészségi állapotát.

Az egyik legnagyobb gazdasági és szellemi potenciállal rendelkező üzleti szektor a gyógyszeripar (gyógyszergyártók, gyógyszer kereskedők, orvosok, gyógyszereszek stb.) képes támogatni a kormány és biztosítási programokat, akár szimbiózisban egymással. Ez az alapja a gyógyszeripar felelősségvállalásának.

A Janus-arcú gyógyszeripar

Sok esetben megosztó, ellentmondásos a médiában és a köztudatban a nagy gazdasági potenciállal rendelkező gyógyszeripar megítélése, pedig szellemi potenciálját, innovatív képességét (kutatás-fejlesztés) tekintve a legnagyobb versenyképességű piacok közé tartozik. Sok esetben hasonló a megítélése az energia- és a dohányiparéhoz, a vállalati felelősség tekintetében is!

Némely esetben az ipar ellentmondásos megítélését az is erősítheti, hogy

az egyik legnagyobb gazdasági és szellemi potenciállal rendelkező szektor a gyógyszeripar

a társadalmi felelősség más tartalommal bír az Egyesült Államokban, Európában, Afrikában, Dél-Amerikában. Egyszerűen az eltérő szabályozásnak köszönhetően, hisz a jogi kötelezettség mást ír elő. Ráadásul az eltérő CSR kulturális tömbök (Észak-Amerika, Európa, Japán és Észak-Korea, India és Kína), eltérő adottságokkal (így jogi keretekkel, szokásjoggal, kultúrával) is rendelkeznek. Így ugyanazt a sémát használni a megítélésben életveszélyes, mert nem megoldásokat, hanem problémákat generál. Ez a gyógyszeriparra is igaz!

Vitatott iparágként nem könnyű megfelelő választ adni a körülöttünk lévő társadalom és környezet kihívásaira, úgy, hogy hatalmas innovatív képességének köszönhetően a legmodernebb ismeretek és eszközök birtokában van.

Néhány CSR kihívás globális szinten

Mint ahogy már szó volt arról: morális követelményként tartják számon a rászorult gyógyszerhez való jutását. Enyhítve a globális egészségügyi problémákat (pl. HIV). A Gates Alapítvány által készített Gyógyszer Elérési Index 20 nagy gyógyszeripari cég kezdeményezéseit rangsorolta (Forrás: <http://accessmedicineindex.org/>).

Ez a 20 gyógyszeripari cég: Glaxo-SmithKline, Johnson & Johnson, Novartis AG, Merck KGaA, Merck Co & Inc, Sanofi, AstraZeneca, Gilead Sciences

Inc, AbbVie Inc, Novo Nordisk A/G, Eisai Co Ltd, Bayer AG, Bristol-Myers Squibb Co, Pfizer Inc, Takeda Pharmaceutical Co Ltd, Boehringer Ingelheim GmbH, Eli Lilly and Co, Daichi Sankyo Co Ltd, Roche Holding AG, Astellas Pharma Inc.

A cégek forráshiány pótlására is szolgáló CSR kezdeményezései általában sok komponensűek. Többnyire az a cél, hogy hatékony oltanyagokat, gyógyszereket, valamint a diagnosztika és az innovatív megközelítések egészségügyi szolgáltatásait szállítsák el azoknak, akiknek leginkább szükségük van erre. Olyan új vakcinákhoz jussanak, melyek a fertőző betegségek megelőzésében nyújtanak segítséget. A legtöbb gyógyszeripar nemzetközi civil szervezetekkel együttműködve gyógyszert terjeszt és orvosi, egészségügyi infrastruktúrát épít ki.

E gyógyszergyártó cégek hazai CSR programjai pedig a kormányzat vagy a magánbiztosítók hiányosságait egészítik ki. Az utóbbi 12 éves időszakban a gyógyszeripar 94 800 000 000 \$-ral járult hozzá az egészség javításához. A lakosság mégis keveset tud erről a tevékenységről.

Csak két példa! A GlaxoSmithKline (GSK) nemzetközi CSR programja például a differenciált árképzéssel hozzáférést biztosít a fejlődő országokban a maláriaellenes gyógyszerekhez. Az Astellas célja pedig, hogy három területen érjen el eredményt: a gyermekhalandóság csökkentése (szülészeti központok és kórházak).

a gyógyszercegek hazai CSR-je a kormányzat és a magánbiztosítók hiányosságait egészítik ki

zak létesítése), az anyák egészségének a javítása, a HIV/AIDS/malária kezelése.

A hatalmas szellemi potenciálú gyógyszeripar a tudomány, az oktatás, a kutatás-fejlesztés egyik legnagyobb partnere. Ezért is érdekes az OECD fenntartható kémia definíciója, mely szerint: „A fenntartható kémia arra törekszik, hogy javítsa a természeti erőforrások felhasználásának hatékonyságát, miközben megfelelően és kielégítse az emberi szükségleteket vegyipari termékekkel és szolgáltatásokkal. A fenntartható kémia egy olyan folyamat,

mely valamennyi ágazatban ösztönzi az innovációt (az új vegyi anyagok és termelési folyamatok felfedezését). Kulcstémák: a termékfelelősség, az emberi egészség és a környezet védelme.”

A vegyipart a kutatás-fejlesztés, az innováció élte, ennek a következménye az, hogy a fenntartható fejlődés kihívásai számára konkrét megoldásokat tud „szállítani” a zöld kémia révén, mely a környezetre és az emberre kevésbé ártalmas folyamatokat és termékeket, technológiákat tud kifejleszteni. A vegyipar pedig a gyógyszeripar, a biotechnológia „háttérágazata”. Ezek az alapelvek pedig érintik a gyógyszergyártó és -kereskedő cégeket is.

Milyen a magyar gyógyszeripar CSR-je?

Az emberek életminőség javításának a legfőbb terepe a helyi szint, a helyi közösség. S minden országban, minden iparágban a CSR-je más-más társadalmi, környezeti problémákat prioritizál. Ha pedig az emberek tudják, hogy az illető cég milyen tevékenységet folytat, ismerik, hogy milyen vállalati felelősség programokat működtet, az pozitív társadalmi megítélést kap. Ez érezteti hatását az üzlet menetében is: márkaérték, munkavállalói vonz- és megtartóerő az alkalmazottak és a tehetség terén.

A hazánkban működő gyógyszergyártó és -kereskedő cégek CSR szempontjából jellemzően az utóbbi években kerültek a köztudatba. A gyógyszeripar felelősségvállalása leginkább a magyar népegészségügyi és betegellátó szervezetek állapotára választ adó egy-egy akcióval, egy-egy programmal (megelőző szűrővizsgálatok, egészségudatos szemléletformálás, kórházi és orvosi infrastruktúra fejlesztése) kerül a köztudatba. Béres, Richter, Sanofi stb. Ez jó állapot ad a következő CSR fejlettségi szintre való lépéshez.

Arra viszont érdemes felhívni a figyelmet, hogy a vállalati felelősségvállalás nem azonos az adományozással, vagy van, aki közösségi befektetésnek nevezi. Vagy nem azonos a jó ügyek támogatásával. Ennél több a CSR. A vállalati felelősségvállalás komplex menedzsment rendszer, mely a vállalat egészségének a működését áthatja. A cég DNS-e.

Takács Júlia

Felhasznált források:
Gates Alapítvány: <http://accessmedicineindex.org/>
CSR Hungary Index (2009)

